

Съхраняване и приемственост в литературата на северния японски остров Хокайдо от края на XIX в до наши дни

Литературна карта на остров Хокайдо

Изработил: Мая Костадинова, МП „Японистика – Общество и култура“

I. Специфични особености на литературата в Хокайдо.

Най-северният остров на Япония – Хокайдо, има богати литературни традиции и се гордее с редица забележителни автори, родени и израсли на неговата територия. Историята на литературата в Хокайдо не е така добре документирана, както в останалите райони на Япония. Поради тази причина, изследването конкретно на появата на литературна дейност на острова, възникването и корените на регионална японската литературна дейност на територията на Северния остров, представляват предизвикателство.

Важно е да се отбележи, че поради историческата и политическа ситуация на остров Хокайдо по време на Реставрацията Мейджи, концепцията за писател в съвременната ѝ трактовка, особено за такъв с ясно очертан литературен път и кариера, е трудно приложима в най-чист вид към първите литературни дейци на остров Хокайдо.

Тази трактовка може да не е напълно приложима за историческите фигури, поставили началото на литературна дейност на новата японска територия в края на XIX век, но въпреки това техните дела се открояват в контекста на ранното развитие на културата в Хокайдо. Въпреки че тези хора може да не са постигнали същото ниво на национално или международно признание като някои писатели от други региони на Япония, връзките им с Хокайдо са оставили своя отпечатък върху местната литературна сцена.

II. Литературни дейци по време на Република Езо (период Бакумацу и ранния период на Реставрацията Мейджи)

Една личност, чието име често се цитира във връзка с ранната литературна дейност в Хокайдо, е Такеаки Еномото (榎本 武揚) (1836 г. – 1908 г.). Името му се свързва с Хакодате

- град в южната част на Хокайдо. По време на периода Бакумацу и ранните години на Реставрацията Мейджи, Хакодате играе важна роля в историческите събития в Хокайдо. През този период Хакодате е център на политическото и културно развитие на северния остров.

Еномото служи като губернатор на Хокайдо за кратък период от време, който съвпада със създаването на Република Езо в Хакодате. Република Езо е краткотрайно отцепническо правителство, което съществува в Хокайдо за няколко месеца през 1868 г. -1869 г. по време на най-бурните години на Реставрацията Мейджи. След падането на републиката, Еномото се включва в различни дейности, включително културни и просветителски.

Въпреки че не е професионален писател в съвременния смисъл, Еномото пише поезия и проза и неговите творби дават представа за политическия и социален климат на времето. Литературният му принос често се разглежда като част от историческото и културно наследство на Хокайдо. Запазени са негови стихове и есета, които не са обширни литературни произведения, а по-скоро представляват записки на неговите мисли. Ето няколко заглавия, свързани с Еномото Такеаки:

1. „Еномото Такеаки Ники“ (榎本武揚日記): Това е дневникът на Еномото, който дава представа за неговите мисли и преживявания по време на бурните времена на периода Бакумацу и ранния период от Реставрацията Мейджи. Той е ценен исторически документ.
2. Поезия: Известно е, че Еномото създава поезия, която отразява неговите културни интереси. Запазени са някои от стиховете му, които дават поглед върху литературните му занимания.

Въпреки че приносът на Еномото към литературата не е толкова голям, колкото силно влиятелни са неговите политическа и военна кариери, творбите му и най-вече дневникът му, предоставят ценни исторически и културни перспективи за ключовия период по време на прехода на Япония от периода Едо към епохата Мейджи.

III. Литературни фигури, творили в Хокайдо след Реставрацията Мейджи

1. Белетристика

Литературните фигури, свързани с Хокайдо и неговото културно развитие, се появяват ясно в годините след Реставрацията Мейджи, когато регионът претърпява значителни промени и модернизация. Много са писателите, оформили своя мироглед на остров Хокайдо. Те са допринесли значително за японската литература, като всеки е внесъл своите уникални перспективи и стилове в литературния пейзаж на Хокайдо и на Япония като цяло.

След Такеаки Еномото, литературният живот в Хокайдо продължава да се развива с редица писатели, допринасящи за неговото културно богатство. Въпреки че е трудно да се идентифицира един конкретен „следващ“ автор поради разнообразието от литературни гласове, сред тях се откроява забележителната фигура на Такео Аришима.

Такео Аришима (有島武郎) (1878 г. - 1923 г.) е японски писател, който не е роден в Хокайдо. Той пристига на острова 19-годишен, за да учи в селскостопанския колеж в град Сапоро. В края на живота си се връща отново в същия колеж на острова, но този път като преподавател по етика. Такео Аришима е много важна литературна личност - е известен е като бащата на литературата на Хокайдо. Той създава първото литературно произведение, вдъхновено от живота на остров Хокайдо. Неговите произведения, включително „Потомците на Каин“ (Каин но мацуюе) (カインの末裔), „Мъката на сътворението“ (Умарейзуру наями) и „Съзвездието“ (Сейза), се развиват в Хокайдо и изобразяват ежедневните дейности на хора, борещи се срещу силата на природата.

2. Поезия

Такубоку Ишикава (石川 啄木) (1886 г. -1912 г.) вероятно се нарежда сред най-обичаните поети на танка – традиционна форма на поезия, съставяна от безброй японски поети в продължение на повече от хиляда години. Танката на Такубоку се отличава не толкова с красотата си, колкото със своята индивидуалност. За съвременните хора неговите стихове са толкова изненадващи и поразяващи, колкото и за първите читатели. Поезията на Такубоку Ишикава не заимства от никого, но винаги успява да предаде поразителната свежест на мислите и преживяванията на автора. Той пише емоционално заредена и дълбоко интроспективна поезия.

Въпреки че не е роден конкретно в Хокайдо, Такубоку Ишикава прекарва част от живота си в градовете Хакодате и Отару в Хокайдо. Неговата известна стихосбирка „Ишиаку но суна“ (Шепа пясък) включва някои стихотворения, написани по време на престоя му в Хокайдо. Те отразяват уникалните аспекти на природата и културата на Хокайдо и добавят една регионална перспектива в по-широкия пейзаж на японската поезия.

III. Създаване на музей на литературата от остров Хокайдо.

Музеят на литературата от северния японски остров се намира в град Сапоро. Той е плод на ентузиазма, колекционерската страст и усилията на отдадени местни читатели. Открит е през 1995 г. като първият литературен музей на Хокайдо. Музеят се намира в парка Накаджима, където са изградени и други културни съоръжения в Сапоро. Фондът му включва около 260 000 произведения от и за знакови автори като Такубоку Ишикава (石川

啄木), Такео Аришима (有島武郎), Такиджи Кобаяши (小林 多喜二) и Аяко Миура – имена, които неизменно се свързват с литературния живот на остров Хокайдо.

Музейната колекция съдържа литература, датираща от средата на XIX век до периода след втората световна война и включва разкази, романи, произведения на литературната критика, есета, поезия (танка и хайку), детска литература. Постоянната експозиция, в която присъстват приблизително 1300 предмета, предоставя преглед на основните автори на Хокайдо, разпределени по исторически период и представя на посетителите историческите тенденции в литературата на Хокайдо.

Музеят поддържа постоянна експозиция, посветена на литературните дейци и литературата на остров Хокайдо. Обособена като отделна секция в рамките на постоянната експозиция, се откроява секцията за литература на местното етническо население айну, която е обединена с малки експозиции на литературата от остров Сахалин и от Курилските острови.

В музея са представени литературните дейци от островите, както и техни печатни произведения, техни ръкописи, а при отделни автори – и лични вещи или калиграфски творби. В музея е изложен и богат фотографски фонд от личните архиви на някои от представените автори, както и фотографии от знакови литературни събития в Хокайдо.

Музеят не разполага с архив или специален фонд. В сградата му се провеждат образователни литературни събития за деца и специални кратковременни експозиции, посветени на отделни автори.

IV. Основна класификация на авторите според постоянната експозиция в музея и знакови литературни творци по исторически периоди:

1. Автори от 30-те години на XX век:

Такиджи Кобаяши (小林 多喜二) (1903 г. – 1933 г.) – пролетарски писател, който не е роден на остров Хокайдо, но е прекарал детството си и целия си съзнателен живот в град Отару. Започва да пише разкази и новели още докато е студент. Основни герои в творбите му са хора от работническо-селската класа, а основна тема са социалните проблеми, с които се сблъскват те. Ключово произведение е повестта „Кораб за лов на раци“, в която липсват главен герой или каквито и да е действащи лица. Произведението третира темата за полуколониалния тип експлоатация на работещите на риболовните платформи. В късния му творчески период темите от социални преминават в открит призив към класова борба и към живот, посветен на комунистическата партия.

2. Автори от 40-те години на XX век.

Чийоко Уениши (上西 千代子): Родена в Асахикава, Хокайдо, през 1930 г., Чийоко Уениши е поетеса, известна със своите емоционални и интроспективни стихове.

Нейната поезия често отразява пейзажите и сезоните на Хокайдо, черпейки вдъхновение от естествената красота на региона.

3. *Автори от 50-те години на XX век.*

- Ясуши Иноуе (1907 – 1991 г.) работи като журналист и литературен редактор в продължение на много години, започвайки плодотворната си кариера като автор едва през 1949 г. с романа „Бикоборство“. След него, той продължава да публикува още 50 романа и 150 кратки разказа, както исторически, така и на съвременни теми. През 1976 г. Иноуе е награден с Ордена на културата - най-високото отличие, давано за художествени заслуги в Япония.
- Тецуру Фурукаки (古垣 等) е роден в град Асахикава на остров Хокайдо през 1937 г. Той е известен със своите романи и есета. Носител е на няколко литературни награди за творбите си, включително наградата Акутагава за романа си „Любов“.

4. *Автори от 60-те години на XX век.*

Миура Аяко (三浦綾子) (1922 г. -1999 г.) е родена в град Асахикава в Хокайдо. Тя избира да остане на острова до края на живота си, дори след като става писател на бестселъри и въпреки натиска да се премести в Токио - центъра на издателския свят на Япония. Асахикава и Хокайдо често са място на действие в нейните романи и това се утвърждава като характеристика на нейното творчество. Влиянието на Библията също е основен елемент в него. Японски учени я сравняват с Нацуме Сосеки и Осаму Дазай - автори, чиито творби са оставили дълбоко впечатление в нея през младостта ѝ. Темите, които тя изследва в романите си, са предимно библейски теми - човешката поквара и егоизъм, от една страна и жертвата и опрощението на греха, от друга. Тя често е сравнявана и с японския католически писател Шусаку Ендо, който е бил неин съвременник.

5. Автори на детска литература от Хокайдо.

6. Литература на етноса айну.

Хокайдо Нисуи е псевдоним на Шигеру Каяно (1926 г. – 2006 г.) - айну писател и активист. Роден в Нибутани, село в Хокайдо, Каяно играе решаваща роля в популяризирането на културата на айну и повишаването на осведомеността за правата на хората от айну. Той пише основно за историята на айну, традициите и предизвикателствата, пред които е изправена общността на айну.

Едно от добре познатите му произведения е автобиографичният роман, озаглавен „Нашата земя беше гора“ (われらの土地は森だった), където той разсъждава върху промените в живота на айну и влиянието на модернизацията върху традиционната култура на айну.

Писанията на Хокайдо Нисуи са значими не само заради литературната си стойност, но и заради светлината, която хвърлят върху преживяванията на хората от етноса айну - местното население на Хокайдо. Работата му допринася за по-широкото разбиране на културното многообразие и история на Хокайдо.

7. Съвременни писатели.

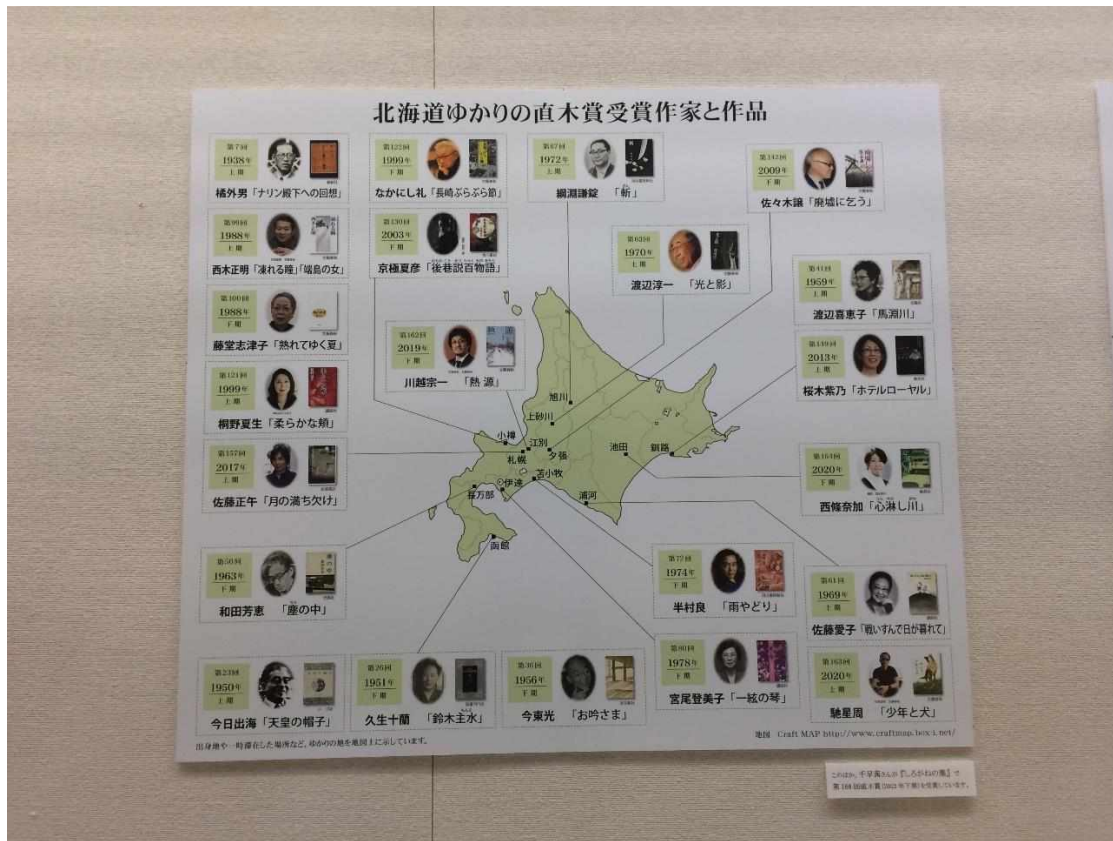
8. Литература от остров Сахалин.

9. Литература от Курилските острови.

V. Литературната карта на остров Хоккайдо според експозицията на музея.

Карта на награждавани съвременни автори от Хокайдо с описания на наградените творби.

IV. Пропуснатите имена в литературната карта на Хокайдо намират място в специалните експозиции на музея.

特別展
左川ちか 黒衣の明星

2023年11月18日(土) ~ 2024年1月21日(日)

Специална експозиция на поетесата Чика Сагава от 18.11.2023 г. до 21.01.2024 г.

Чика Сагава 左川 ちか (1911г. – 1936г.) е родена в Йоичи, Хокайдо. Тя е първата поетеса, представител на модернизма в Япония. Нейната лирика дълбоко резонира и допринася за оформянето на самобитния облик, промените и динамичните развои в модерната японска поезия в началото на ХХ век. Поезията на Чика Сагава е неподражаема и дълбоко завладяваща. Тя определено представлява една изключително интересна част от световния литературен модернизъм - литературното течение, което в началото на ХХ век диктува тенденциите в световната поезия.

Влияние върху нейни творбите оказват съвременните англоезични автори, които тя превежда на японски език, както и европейските представители на модернизма, преведени на японски език от нейните колеги-поети и преводачи. В един такъв контекст, стиховете на Чика Сагава представляват необичайна смесица от пейзажното изобилие, белязало детството ѝ в Хокайдо и космополитния дух на Токио, който в началото на ХХ век жадно попива западната култура.

